

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v **dedičskej veci po poručiťke Š. B., rodenej J.** narodenej X., zomrelej X., naposledy bytom v O., vedenej na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp. zn. 14 D 193/2007, o vylúčení sudcov Krajského súdu v Trenčíne z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 5 CoD 10/2010 a 5 CoD 11/2010 takto

r o z h o d o l :

Predsedníčka senátu 5 Co Krajského súdu v Trenčíne JUDr. A. R. a sudkyne tohto senátu JUDr. E. Z. a Mgr. Z. H. **nie sú vylúčené** z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Trenčíne pod sp. zn. 5 CoD 10/2010 a 5 CoD 11/2010.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Považská Bystrica uznesením zo dňa 5. februára 2008, č. k. 14 D 193/2007 – 73 povolili obnovu dedičského konania po poručiťke Š. B. zomrelej X, skončeného vydaním osvedčenia o dedičstve z 4. apríla 2005, č. k. 10 D 619/2004 – 27. Krajský súd v Trenčíne uznesením z 26. júna 2008, sp. zn. 5 CoD 13/2008 a 5 CoD 14/2008 odvolanie dediča Ing. K. B. proti uzneseniu Okresného súdu Považská Bystrica z 5. februára 2008 č. k. 14 D 193/2007 – 72 odmietol a uznesenie o povolaní obnovy dedičského konania zmenil tak, že návrh na obnovu konania zamietol.

Na základe dovolania dediča Ing. K. B. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo 4. marca 2010, sp. zn. 5 Cdo 281/2008 zrušil uznesenie Krajského súdu v Trenčíne z 26. júna 2008, sp. zn. 5 CoD 13/2008, 5 CoD 14/2008 v zmeňujúcej časti a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

V novom odvolacom konaní potom dedič Ing. K. B. na pojednávaní dňa 16. júna 2010 vzniesol námietku zaujatosti proti celému senátu 5 Co, nakoľko v neho stratil podstatnú dôveru z dôvodu, že vec prejednal v jeho neprítomnosti a odňal mu možnosť konať pred súdom. Námietku zaujatosti doplnil dňa 2. júla 2010 písomným podaním, v ktorom uviedol, že súd musí byť nielen fakticky nezávislý, ale musí sa ako taký aj javiť v očiach strán konania. To znamená, že z prejednávania a rozhodovania veci bude podľa § 14 O. s. p. vylúčený ten sudca, u ktorého vzhľadom k spôsobu konania v priebehu konania je možné objektívne pochybovať o jeho nezaujatosti. Také pochybnosti môžu byť vyvolané aj vtedy, ak sa sudca dopustil viacerých procesných pochybení poškodzujúcich niektorého účastníka, ktoré svojou závažnosťou a vzhľadom na predpokladanú úroveň profesionálnych znalostí a skúseností sudcu možno vnímať ako pochybnosti o jeho nezaujatosti. Ďalej navrhovateľ uviedol, že krajský súd neveriteľne rýchlym spôsobom rozhodol o odvolaní M. B., ktorá skutočnosť môže nasvedčovať nezákonné a neodôvodnené uprednostnenie tejto veci oproti iným, skôr došlým spisom. Konajúci senát zvýhodňuje ostatných účastníkov konania v jeho neprospech, napríklad tým, že nepripojil spis sp. zn. 4 CoD 9/2006, ktorého obsah je známy iba právnej zástupkyňi ostatných účastníkov. Uvedené konanie senátu porušuje rovnosť zbraní účastníkov konania a je v priamom rozpore s právom na spravodlivý súdny proces zaručený Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Z uvedených dôvodov preto navrhol, aby senát 5 Co v zložení uvedenom vo výrokovej časti tohto uznesenia bol z prejednávania a rozhodnutia tejto veci vylúčený a vec bola pridelená inému senátu tohto súdu.

Predsedička senátu Krajského súdu v Trenčíne JUDr. A. R. predložila v zmysle § 16 ods. 1 O. s. p. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky ako súdu nadriadenému spis na rozhodnutie o podanej námietke zaujatosti, spolu s jej písomným vyjadrením ako aj členiek senátu o tom, že vo veci sa necítia byť zaujaté.

Najvyšší súd Slovenskej republiky posudzoval opodstatnenosť tvrdenej možnosti vzniku pochybností o nezaujatosti uvedených sudkýň krajského súdu z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci. Vychádzal pritom z ustanovenia § 14 ods. 1 O. s. p., v zmysle ktorého sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti. Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k neustrannému prejednávaniu veci, k nezaujatému prístupu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Cieľu sledovanému uvedeným

ustanovením zodpovedá aj právna úprava skutočnosti, ktorá je z hľadiska vylúčenia sudcu považovaná za právne relevantnú. Je ňou existencia určitého právne významného vzťahu sudcu a to :

1. k veci, v rámci ktorého vzťahu by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia o veci, alebo
2. k účastníkom konania, ktorý vzťah by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k nim, alebo
3. k zástupcom účastníkov konania, ktorý vzťah by bol založený na pomere vykazujúcom znaky vzťahu uvedeného pod bodom 2.

Citované zákonné ustanovenie predpokladá taký vzťah vlastného záujmu sudcu na prejednávanú veci alebo taký jeho osobný vzťah k účastníkom konania, prípadne k ich zástupcom, ktorý by pri všetkej nožnej snahe o správnosť rozhodnutia ovplyvnil jeho objektívny pohľad na vec a v konečnom dôsledku by mohol viesť k vydaniu nezákonného rozhodnutia.

Vo všeobecnosti dôvodom vylúčenia sudcu z prejednávania a rozhodovania veci nemôže byť bez ďalšieho sama okolnosť, že účastníka konania neuspokojil postup súdu, resp. sudcu v prebiehajúcom alebo inom súdnom konaní alebo že nesúhlasí s rozhodnutím sudcu a jeho postupom. Základom pre vylúčenie sudcu môžu byť len objektívne existujúce zákonné dôvody (porovnaj § 14 ods. 1 O. s. p.), nie však to, že postup súdu sa z hľadiska vecného (čo do správnosti alebo zákonnosti) alebo časového (čo do dĺžky konania a čo do vzniku prípadných priet'ahov) nezhoduje so subjektívnymi predstavami a názormi účastníka na vecnú správnosť, zákonnosť alebo spravodlivosť prijímania a obsahu súdnych rozhodnutí. Na dosiahnutie nápravy navrhovateľom v prvom rade vytýkaných nedostatkov – procesných pochybení – sú určené iné prostriedky, nie však námietka zaujatosti, ktorej účel je zásadne odlišný.

Podľa § 14 ods. 3 O. s. p. dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanú veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach. Z ustanovenia § 15a ods. 5 O. s. p. pritom vyplýva, že na námietku spočívajúcu v takýchto okolnostiach (t.j. okolnostiach týkajúcich sa postupu súdu v prejednávanú alebo inej veci) sa neprihliada.

Naviac, navrhovateľom uvádzané procesné pochybenia senátu odvolacieho súdu boli napravené rozhodnutím Najvyššieho súdu, ktorý uznesenie odvolacieho súdu zrušil a v ďalšom konaní je tento súd viazaný jeho právnym názorom vyjadreným v rozhodnutí.

Pokiaľ ide o existenciu uvedeného právne relevantného pomeru u namietaných sudkýň, predsedníčka senátu Krajského súdu v Trenčíne JUDr. A. R. a členky senátu JUDr. E. Z. a Mgr. Z. H. vo svojom písomnom vyjadrení k námietke zaujatosti popreli akýkoľvek pomer k veci alebo k účastníkom konania alebo k ich právnym zástupcom a zároveň uviedli, že sa necítia byť zaujatými.

Z tohto vyjadrenia sudkýň Krajského súdu v Trenčíne a ani z ostatného obsahu spisu nezistil Najvyšší súd Slovenskej republiky žiadne také skutočnosti, z ktorých by bolo možné vyvodiť pochybnosti o ich nezaujatosti. Vychádzal pri svojom posudzovaní ďalej aj z toho, že nestrannosť sudcu sa prejavuje v dvoch aspektoch. Prvý spočíva v rýdzo osobnom presvedčení určitého sudcu v danej veci. Keďže ide o subjektívnu kategóriu vyjadrujúcu vnútorný psychický vzťah samotného sudcu k prejednávanej veci (zahrňuje vzťah sudcu k predmetu konania, jeho účastníkom a právnym zástupcom), je o nej schopný vypovedať jedine sám sudca. Takto úzko ponímaná kategória nestrannosti by však nenašla v praxi uplatnenie bez jej vyjadrenia aj v širšej a to objektívnej rovine. Za objektívne nemožno považovať len to, ako sa nestrannosť sudcu javí navonok (napr. účastníkovi konania), ale najmä to, či reálne existujú okolnosti, ktoré by mohli objektívne založiť pochybnosti o tom, či sudca disponuje určitým vzťahom k danej právnej veci. Z uvedeného vychádza aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá rozoznáva subjektívne hľadisko nestrannosti sudcu, kam patrí osobné presvedčenie a správanie sudcu vo veci, a objektívne hľadisko, ktoré spočíva na existencii dostatočných záruk pre vylúčenie akejkoľvek legitímnej pochybnosti o zaujatosti sudcu. Z tohto pohľadu k vylúčeniu sudcu z prejednávania a rozhodovania veci dôjde nielen vtedy, keď jeho vzťah k veci, účastníkom alebo ich zástupcom je založený na zaujatosti skutočne preukázanej, ale aj vtedy, keď existuje legitímna pochybnosť o jeho nestrannosti [v zmysle zásady, že spravodlivosť nielenže má byť vykonávaná; musí sa aj javiť, že je vykonávaná („justice must not only be done; it must also be seen to be done“)].

Samotné spochybňovanie skúsenosti, znalosti a profesionálnej úrovne členiek senátu navrhovateľom v prvom rade, príp. jeho tvrdenie, že sudkyne v tejto právnej veci podozrivo rýchlo rozhodli, predstavuje len subjektívny názor účastníka konania, ktorý nemožno bez

d'alsieho považovať za dôvod vylučujúci namietané sudkyne z prejednávania a rozhodovania tejto právnej veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za potrebné osobitne zvýrazniť, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 14 ods. 1 O. s. p. predstavuje výnimku z ústavnej zásady, že nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky). Vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci možno preto len celkom výnimočne a to zo skutočne závažných dôvodov, ktoré sudcovi zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom, objektívne, nezaujato a spravodlivo. O taký prípad, kedy by bolo potrebné sudcu vylúčiť, však v tejto právnej veci nejde.

Teda nielen so zreteľom na subjektívne hľadisko prezentované vo vyjadrení namietaných sudkýň, že sa necítia byť zaujatými, ale aj z objektívneho pohľadu dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že nejestvujú dôvody, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o ich nestrannosti pri súdnom rozhodovaní.

Z týchto dôvodov preto Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol, že predsedníčka senátu 5 Co Krajského súdu v Trenčíne JUDr. A. R. a členky senátu JUDr. E. Z. a Mgr. Z. H. nie sú vylúčené z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Trenčíne pod sp. zn. 5 CoD 10/2010 a 5 CoD 11/2010.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, dňa 19. júla 2010

JUDr. Daniela Š v e c o v á, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Hrčková Marta